

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Katechetyka i pedagogika specjalna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Special catechetics and pedagogics
Kierunek studiów	Teologia A
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	Polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Piotr Goliszek, prof. KUL
---	---------------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			2
konwersatorium	30	XI i XII	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu pedagogiki specjalnej, dydaktyki i metodyki katechezy.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Poznanie teologicznych, eklezjalnych, psychologicznych i pedagogicznych podstaw katechezy osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Przygotowanie uczestników do prowadzenia katechezy dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Poznanie organizacji kształcenia specjalnego. Zapoznanie z obecnymi programami, metodami i pomocami do katechezy specjalnej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

W_01	ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia, jego teologiczno-filozoficznych, społeczno-kulturowych, historycznych, biologicznych, psychologicznych i medycznych podstaw	Tn_W02
W_02	ma wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych i pomocowych, a także pastoralno-charytatywnych	Tn_W07
W_03	posiada pogłębioną wiedzę na temat specyfiki zaburzeń funkcjonowania u dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych	Tn_W09
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	posiada elementarne umiejętności badawcze, pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków oraz podejmowania odpowiednich działań	Tn_U05
U_02	ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej; posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii	Tn_U06
U_03	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogiczno-katechetycznych, także tych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, oraz wspierać ich w procesie samowychowania	Tn_U08
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanego działania pedagogiczno-katechetycznego w odniesieniu do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjno-formacyjnych	Tn_K03
K_02	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczno-katechetyczne	Tn_K06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Podmiot i przedmiot katechezy specjalnej. Podstawowe zagadnienia z pedagogiki specjalnej. Katecheza osób niepełnosprawnych intelektualnie. Katecheza osób z niedomogami słuchu. Katecheza osób słabo widzących i niewidzących. Katecheza osób niedostosowanych społecznie. Katecheza osób z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD – Attention Deficity Hyperactivity Disorer). Katecheza osób z zespołem Aspergera. Katecheza osób autystycznych. Środowiska katechezy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Katecheza w klasach integracyjnych. Przygotowanie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do przyjęcia sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Omówienie istniejących programów do nauczania religii dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Metody nauczania i wspomagania rozwoju religijnego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			

W_01	Wykład konwersatoryjny	Sprawdzian pisemny	Uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
W_02	Wykład konwersatoryjny	Sprawdzian pisemny	Uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
W_03	Wykład konwersatoryjny	Sprawdzian pisemny	Uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład problemowy	Zaliczenie ustne	Karta zaliczeniowa
U_02	Praca pod kierunkiem	Zaliczenie ustne	Karta zaliczeniowa
U_03	Dyskusja	Zaliczenie ustne	Karta oceny w zespole
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Praca zespołowa	Obserwacja	Karta oceny w zespole
K_02	Praca w grupach w różnych zespołach	Obserwacja	Karta oceny w grupie

VI. Kryteria oceny, wagi

Student posiada wiedzę na temat podmiotu i przedmiotu katechezy specjalnej. Rozumie podstawowe zagadnienia z pedagogiki specjalnej. Posiada także wiedzę specjalistyczną dotyczącą katechezy: osób niepełnosprawnych intelektualnie, osób z niedomogami słuchu, osób słabo widzących i niewidzących, osób niedostosowanych społecznie, osób z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD – Attention Deficity Hyperactivity Disorer), osób z zespołem Aspergera, osób autystycznych. Prawidłowo charakteryzuje środowiska katechezy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Posiada prawną i pedagogiczną wiedzę na temat katechezy w klasach integracyjnych. Posiada specjalistyczną wiedzę dotyczącą przygotowania osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do przyjęcia sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Posiada wiedzę na temat istniejących programów do nauczania religii dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Potrafi prawidłowo zdiagnozować uwarunkowania rozwojowe osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w oparciu o tę wiedzę potrafi przygotować zajęcia nauki religii dla dzieci z uwzględnieniem adekwatnych metod i technik

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa:
Konferencja Episkopatu Polski. <i>Szkoła specjalna. „Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie”</i> , Mk 10, 14. W: <i>Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce</i> . Częstochowa: Edycja Świętego Pawła 2018 s. 139-163.
A. Hulek. <i>Człowiek niepełnosprawny we współczesnym świecie</i> . W: <i>Człowiek niepełnosprawny w społeczeństwie</i> . Red. A. Hulek. Warszawa 1986 s. 9-11; Z. Brzezinka. <i>Katecheza osób w szczególnych sytuacjach</i> . W: <i>Katechetyka szczegółowa</i> . Red. J. Stala. Tarnów 2003 s. 293-305; J. Stala, D. Jucha. <i>Katecheza osób upośledzonych umysłowo</i> . W: <i>Katechetyka szczegółowa</i> . Red. J. Stala. Tarnów 2003 s. 306-344; <i>Katecheza specjalna dzisiaj. Problemy i wyzwania</i> . Red. J. Stala. Kielce 2003; A. Kiciński. <i>Katecheza grup specjalnej</i>

troski. RT 50:2003 z. 6 s. 121-137; Etyczne i duchowe potrzeby osób niepełnosprawnych. Red. R. Buchta, K. Sosna. Katowice 2007; A. Kiciński. Katecheza osób z niepełnosprawnością intelektualną. Lublin 2007; Katecheza osób szczególnej troski. Stan aktualny – propozycje na przyszłość. Red. A. Kiciński. Kraków 2008; P.T. Goliszek. Personalistyczny wymiar katechezy. Lublin 2017; S. Musiał. *Osoba z...* czyli historia pojęcia niepełnosprawności intelektualnej. *Opisywać czy działać?* W: *nieoceniona wartość osoby*. Red. A. Janos, M. L. Opiela. Lublin: Wydawnictwo Werset 2018 s. 39-53; A. Rayzacher-Majewska. *Znaczenie wspólnoty w życiu rodziców dziecka z niepełnosprawnością*. W: *nieoceniona wartość osoby*. Red. A. Janos, M. L. Opiela. Lublin: Wydawnictwo Werset 2018 s. 131-142; O. Cieniuch. *Organizacja katechezy w klasach integracyjnych*. W: *nieoceniona wartość osoby*. Red. A. Janos, M. L. Opiela. Lublin: Wydawnictwo Werset 2018 s. 179-188.

Literatura uzupełniająca

A. Kiciński. Powołanie katechety specjalnego. W: *Katecheza w szkole współczesnej*. Red. M. Zając. Lublin 2010 s. 91-104; M. Machała, Ł. Kwiatkowska. Edukacja integracyjna jako model wychowania dzieci pełnosprawnych w duchu szacunku dla osób niepełnosprawnych. W: *Katolickie wychowanie dziecka. Rodzina-przedszkole-Kościół*. Red. A. Kiciński, M. Loyola Opiela. Lublin 2016 s. 153-164; A. Rynio. Psychopedagogiczne konotacje potrzeby i możliwości integralnego rozwoju i wychowania. W: *W kręgu integralnego wychowania. Refleksja teologiczno-pedagogiczna*. Red. M. Loyola Opiela, K. Braun. Lublin 2017 s. 31-47; P. Mąkosa. *Adaptive Preparation Kit* jako inspiracja dla twórców pomocy dydaktycznych dla katechezy specjalnej. „Roczniki Teologiczne” 65:2018 z. 11 s. 75-87; S. Łabendowicz. Katecheza młodzieży niedostosowanej społecznie. „Roczniki Teologiczne” 65:2018 z. 11 s. 89-112; M. Zając. Możliwości wykorzystania *coachingu* przez nauczyciela religii w pracy z osobami z niepełnosprawnością. „Roczniki Teologiczne” 65:2018 z. 11 s. 113-126; Stefano Biancotto. *Disabilità e catechesi. Riflessioni ed esperienze*. Milano 2018; P. T. Goliszek. *Medycyna personalizowana – medycyną skoncentrowaną na osobie*. W: *Wybrane zagadnienia z medycyny spersonalizowanej*. Red. P. T. Goliszek, A. Kiciński, J. Kocki. Lublin: Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL 2019 s. 37-50; M. Chrościńska-Krawczyk. *Najczęstsze zaburzenia neurologiczne u dzieci w wieku szkolnym*. W: *Wybrane zagadnienia z medycyny spersonalizowanej*. Red. P. T. Goliszek, A. Kiciński, J. Kocki. Lublin: Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL 2019 s. 101-107; J. Masiak, K. Taracha, G. Zdunek, A. Pedrycz. *Celowe niesamobójcze uszkodzenia ciała bez intencji samobójczej u młodzieży*. W: *Wybrane zagadnienia z medycyny spersonalizowanej*. Red. P. T. Goliszek, A. Kiciński, J. Kocki. Lublin: Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL 2019 s. 119-128.